

**Εθνογραφία και Λαογραφία,
Αποικιοκρατία και Σπουδές Περιοχής
Χειμερινό εξάμηνο 2023-24**

Η Λαογραφία ως η μελέτη του «Εαυτού»

**Ποτηρόπουλος Παρασκευάς
Κύριος ερευνητής, Κέντρον Ερεύνης της
Ελληνικής Λαογραφίας, Ακαδημία Αθηνών**

Ενότητες του σημερινού μαθήματος

- Η συγκρότηση της ελληνικής Λαογραφίας ως επιστήμης:
Ιδεολογία, θεωρία, πρακτικές και πρόσωπα
 - Νικόλαος Πολίτης
 - Στ. Κυριακίδης και Γεώργιος Μέγας
- Θεωρητικές και μεθοδολογικές συνέχειες και αναθεωρήσεις:
 - Συλλογή - καταγραφή «λαογραφικής ύλης» και επιτόπια έρευνα
 - Από το «Λαογραφικό Αρχείο» στο «Κέντρον Ερεύνης Ελληνικής Λαογραφίας»
- Ο (κριτικός) αναστοχασμός της ελληνικής Λαογραφίας

Ν. Πολίτης:

Η λαογραφία του Πολίτη αποτελεί το «υπόδειγμα» που συγκροτεί την παράδοση της ελληνικής λαογραφίας, τη συνέχει και την καθοδηγεί για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Αποτελεί μια προσπάθεια να διατυπωθεί μια ολοκληρωμένη πρόταση για τη μελέτη του τρόπου ζωής των σύγχρονών του Ελλήνων, με συγκεκριμένους στόχους, στάδια υλοποίησης και προτεραιότητες, μεθόδους συγκέντρωσης του υλικού, αλλά και τελικό παραγόμενο συγγραφικό προϊόν.

Α. Η συγκρότηση της ελληνικής Λαογραφίας ως επιστήμης

Νικόλαος Γ. Πολίτης, (1852-1921)
Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών,
Ιδρυτής της Λαογραφικής Εταιρείας
εκδότης του περιοδικού Λαογραφία (1909)
Ιδρυτής του Λαογραφικού Αρχείου (ΚΕΕΛ)
(1918)

Λαογραφία:

«Κατά παράδοσιν δια λόγων, πράξεων ή
ενεργειών **εκδηλώσεις** του ψυχικού και
κοινωνικού βίου»

Μνημεία του Λόγου, επιβιώσεις, καταγωγή, λαός

Λαογραφική ύλη: μνημεία του λόγου, κατά
παράδοση πράξεις και ενέργειες

Μελέτη των εκδηλώσεων του παραδοσιακού
πολιτισμού

Ν. Πολίτης:

Η ελληνική λαογραφία εξυπηρετεί έναν συγκεκριμένο στόχο: στο πλαίσιο της συγκρότησης του ελληνικού έθνους-κράτους επιχειρεί να αναδείξει, σε πολιτισμικό επίπεδο, τη συνέχεια του ελληνικού λαού με την αρχαία Ελλάδα.

Ν. Πολίτης:

Η λαογραφία όπως συγκροτείται την εποχή του Ν. Πολίτη είναι μια πρόταση που εντάσσεται σε ένα συγκεκριμένο ιστορικό πλαίσιο και διαμορφώνεται με βάση τα θεωρητικά και μεθοδολογικά υποδείγματα της νεοσύστατης επιστήμης της λαογραφίας προσαρμοσμένα στους στόχους της ελληνικής πραγματικότητας.

Ελληνική Λαογραφία - Ν. Πολίτης:

Η [ελληνική] λαογραφία είναι προϊόν της
[ελληνικής] νεωτερικότητας

Ο ιδιαίτερος τρόπος

με τον οποίο συγκεράστηκαν

οι ιδέες του διαφωτισμού και του ρομαντισμού στην
ελληνική περίπτωση.

Ελληνική Λαογραφία - Ν. Πολίτης:

Λαογραφία

Folklore (η γνώση που έχει ο λαός)

Volkskunde (η γνώση που έχουμε για τον λαό)

Folklore: Διαφωτισμός, συγκριτική προσέγγιση, εξέλιξη, επιβιώματα

Volkskunde: Ρομαντισμός, διαχρονική προσέγγιση, ψυχή του λαού, εθνική αυτοεπίγνωση

Ελληνική Λαογραφία :

Παραδοσιακός πολιτισμός αυτόνομο επίπεδο της κοινωνίας

Λαός ταύτιση με το έθνος

Λαός και παραδοσιακός πολιτισμός: κοινή καταγωγή, ομοιογένεια, αδιαφοροποίητος κοινωνικά στο εσωτερικό, απόλυτα διακριτός πολιτισμικά από άλλα έθνη

Εστίαση στον αγροτικό πληθυσμό- «ανόθευτο» παραδοσιακό πολιτισμό

Ελληνική Λαογραφία - Ν. Πολίτης:

Μεθοδολογία:

Συγκριτική (οριζόντια) προσέγγιση των δεδομένων στον χώρο.

Ιστορική (κάθετη) προσέγγισή τους μέσα από τον χρόνο.

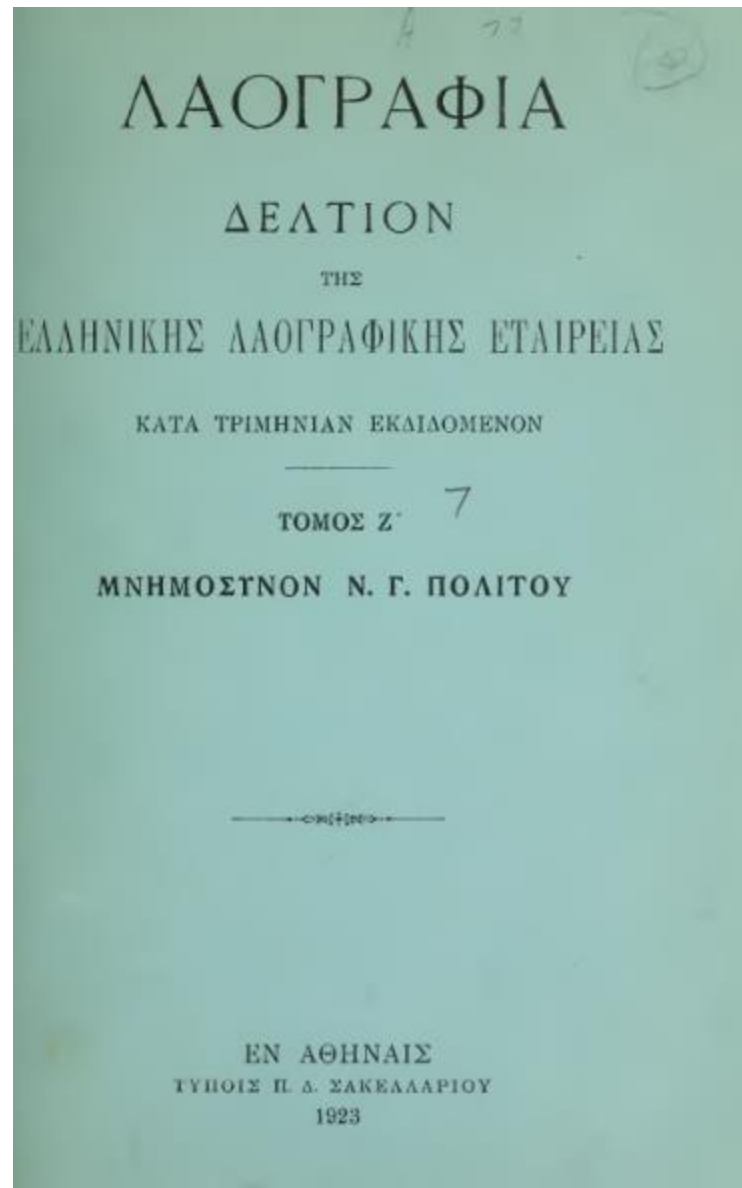
Ταξινόμησή τους κατά θέματα (λημματογραφική μέθοδος).

Ελληνική Λαογραφία :

«προεπιστημονική» και «επίσημη» λαογραφία:

«για την προεπιστημονική λαογραφία μονάδα έρευνας είναι ο τόπος, για την επίσημη είναι το θέμα (...). Οι επιστήμονες λαογράφοι ασχολήθηκαν με τα θέματα της λαογραφίας (...) σε πανελλήνιο επίπεδο».

Ν. Πολίτης:

N. Πολίτης:

Τοιοῦτον ὑπῆρξεν ἐν τῷ συνόλω του τὸ ἐπιστημονικὸν ἔργον τοῦ Πολίτου, βαθύ, συνεχές, ἐνιαῖον καὶ ἀδιάσπαστον, παρ' ὅλην τὴν πολυμέρειαν αὐτοῦ, ἔχον τὰς ἀπωτάτας ρίζας του εἰς τὴν βαθυτάτην αὐτοῦ πρὸς τὴν πατρίδα Ἑλλάδα ἀγάπην. Διὰ τὸν Πολίτην δύναται ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου ἐνδοιασμοῦ νὰ λεχθῆι τὸ τοῦ ποιητοῦ ὅτι ἔκλεισε μέσα του τὴν Ἑλλάδα ὅλην.

2 1 0 7 5 2 0 7 1 2

ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

Βιβλίο 2 0 1 + 7 0 1 0

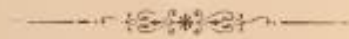
ΔΕΛΤΙΟΝ

THE

Quarterly Journal of the
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Quarterly Journal
ΚΑΤΑ ΤΡΙΜΗΝΙΑΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

Volume 2
ΤΟΜΟΣ Α΄

McK
GR
1
.L3
M. 1

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ
1909

N. Πολίτης:

ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

ΥΠΟ

Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΟΥ

Α΄.

Ἡ λέξις *λαογραφία*, τὴν ὁποίαν πρὸ εἰκοσιπενταετίας μεταχειρίζομεθα πρὸς δῆλωσιν τῶν σπουδῶν περὶ τῶν δημῶδων παραδόσεων, δοξασίων, ἐθίμων, περὶ τῆς δημῶδου ἀγράφου φιλολογίας καὶ περὶ παντὸς καθόλου τοῦ συντελοῦντος εἰς ἀκριβεστέραν γνῶσιν τοῦ λαοῦ¹⁾, εἰρήσκειται ἐν χρήσει εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν ἀπὸ τῶν τελευταίων χρόνων τῆς ἀλεξανδρινῆς περιόδου εἰς ἄλλως διάφορον εἰδικὴν σημασίαν. *Λαογραφία* ἔλέγετο ὁ κεφαλικὸς φόρος, ὃν κατέβαλε μέγα μέρος τῶν κατοικούντων τὴν Αἴγυπτον ἀπὸ τοῦ 14 μέχρι τοῦ 50 ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτῶν²⁾. Ἦτο ἡ «καθ' ἐνάστην κεφαλὴν εἰσφορά», ὡς τὴν ἀποκαλεῖ ὁ Ἰώσηπος³⁾, ἢ «τὸ ἐπιμαρσίλιον», ὡς φέρεται ἐν τισὶ παύροις⁴⁾. Εἰς τὴν ἐπιβολὴν δὲ τοῦ φόρου τούτου, τοῦ ὁποίου ἦσαν ἀπηλλαγμένοι οἱ Ἰουδαῖοι, ἀναφέρεται καὶ τὸ χωρίον τοῦ ἀποκρύφου βιβλίου τῶν Μακκαβαίων, ἐν ᾧ ἀναγράφονται αἱ καταθλιπτικαὶ τῶν Ἰουδαίων διατάξεις τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου Πτολε-

¹⁾ Τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις τῆς λέξεως *λαογραφίας* καὶ τῶν παραγῶγων ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ ὑπ' ἑμοῦ ἐν Δελτίῳ τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἐταιρείας τ. Α' (1884).

²⁾ *Willeken in Hermes* τ. 28 (1893) σ. 249. *Archiv f. Papyrusforschung* τ. 1 σ. 136 κέ.—*ClG* 4890.

³⁾ Ἰουδαία. πολ. Β' § 385.

⁴⁾ *Archiv f. Papyrusforschung* τ. 1 σ. 137.

N. Πολίτης:

Ἐμφύσσα. Ἑβδομαδιαία πολιτικὴ ἔφημερίς. Ἐν Ἀμφίση 1900.

Προτροπαὶ εἰς λαογραφικὰς ἐργασίας.

Ἄρ. 291, 14 Νοεμβρίου. **Θόας Μακαρεύς**, Ὅρθαι ἰδέαι πρὸς ἐνίσχυσιν.

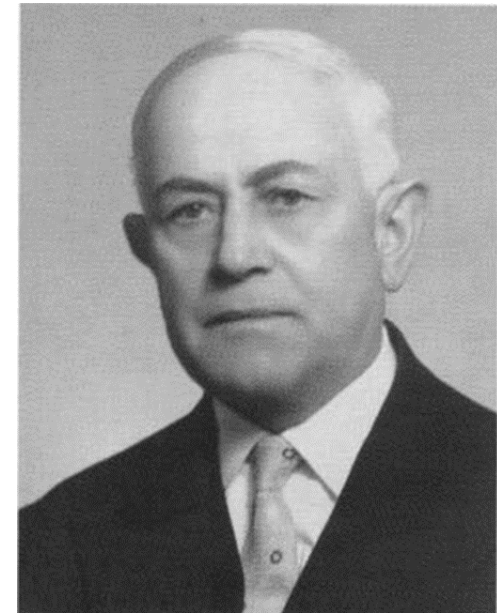
Σκοπὸς τοῦ γράφοντος εἶναι νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἐπ' ἑσχάτων παρατηρουμένην ἐν Ἀμφίση τάσιν πρὸς λαογραφικὰς ἐργασίας, προτρέπων θερμῶς τοὺς νέους ν' ἀσχολῶνται μετὰ ζήλον καὶ ἐνθουσιασμοῦ εἰς ταύτας, μὴ ἀποθαρρυνόμενοι ἐκ τῶν παρατηρήσεων, ὅτι εἶναι χρεῖα πρὸς τοῦτο εἰδικωτέρας παρασκευῆς καὶ ἐπιστημονικωτέρας μορφώ-

σεως. Διότι ἡ εὐσυνείδητος καὶ ἀκριβὴς καταγραφὴ τῶν μνημείων τοῦ λόγου καὶ ἡ σαφὴς περιγραφὴ τῶν κατὰ παράδοσιν πράξεων καὶ ἐνεργειῶν τοῦ λαοῦ εἶναι ἐφόδια ἐπαρκῆ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ διασωθῇ ἀπὸ τῆς ἐξαφανίσεως πολύτιμον λαογραφικὸν ὑλικόν, ὅπερ οὕτω συλλεγόμενον δύναται μετ' ἐμπιστοσύνης νὰ χρησιμοποιήσῃ ἢ ἐπιστήμη. Αἱ προτροπαὶ τῆς ἀμφισσαίας ἔφημερίδος φαίνεται, ὅτι ἀπευθύνονται εἰς ὁμάδα φιλοτίμων νέων, οἵτινες ἀπεφάσισαν νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς λαογραφικὰς συλλογὰς, ἀπαρτίσαντες ἐν Ἀμφίση λαογραφικὸν σύνδεσμον πρὸς κοινὴν συνεργασίαν.

Το θεωρητικό και το θεσμικό, το ακαδημαϊκό και το δημόσιο πρόσωπο της ελληνικής λαογραφίας μετά τον Πολίτη

ΣΤΙΛΠΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ, (1887-
1964)

Γεώργιος Μέγας (1893-
1976)

Στ. Κυριακίδης:

Στίλπων Π. Κυριακίδης (1887-1964)
Διευθυντής του Λαογραφικού Αρχείου (1918-1926)
Καθηγητής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου
Θεσσαλονίκης

«Λαογραφία είναι η επιστήμη του λαϊκού
πολιτισμού»

Εθνικές ψυχικές δυνάμεις, εθνική ψυχή, λαός/
έθνος, διαχρονική προσέγγιση, ιστορική μέθοδος (σε
βάρος της συγκριτικής)

Λαογραφική ύλη:

Φυσικές, πνευματικές, κοινωνικές εκδηλώσεις
Παραδοσιακός πολιτισμός συνολικά, το αντικείμενο.

Ο λαός στο κέντρο του ενδιαφέροντος.

Ανάγκη της παρατήρησης του πλαισίου κάθε
λαογραφικής εκδήλωσης, «πού, πότε και υπό
τίνων χρησιμοποιείται».

Γ. Μέγας:

Γεώργιος Μέγας (1893-1976)
Λαογραφικό Αρχείο (1918-1955), Διευθυντής
του Λαογραφικού Αρχείου (1936-1955)
Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών
Μέλος της Ακαδημίας Αθηνών

Θεωρία:

Μελέτη όχι του τρόπου αλλά της εκδήλωσης του
παραδοσιακού πολιτισμού

Το λαϊκό ταυτίζεται απόλυτα με το εθνικό.

Μέθοδος:

Πρώτη συστηματική προσπάθεια ταξινόμησης της
λαογραφικής ύλης

Σύνταξη ερωτηματολογίου-κατευθυντήριου
οδηγού για καταγραφή

Καθιερώνει ουσιαστικά τις γενικές κατηγορίες
του κοινωνικού και πνευματικού βίου, στις
οποίες προστίθεται αργότερα και ο υλικός βίος
(Σπυριδάκης 1962)

Το θεωρητικό και το θεσμικό, το ακαδημαϊκό και το δημόσιο πρόσωπο της ελληνικής λαογραφίας μετά τον Πολίτη Η «ελληνικότητα» του '30

Λουκόπουλος, Δ. (1925), Αιτωλικαί Οικήσεις, Σκεύη και
Τροφαί

Λουκόπουλος, Δ (1927), Πώς υφαίνουν και ντύνονται οι
Αιτωλοί

Λουκόπουλος, Δ. (1930), Ποιμενικά της Ρούμελης

Λουκόπουλος, Δ. (1938), Τα γεωργικά της Ρούμελης

Χατζημιχάλη, Α. (1925), Ελληνική λαϊκή τέχνη-Σκύρος,

Χατζημιχάλη, Α. (1948), Ελληνικαί εθνικαί ενδυμασίαι,

τάση εξιδανίκευσης και περιχαράκωσης του παραδοσιακού
πολιτισμού,

άνοιγμα προς τη μελέτη του υλικού πολιτισμού αλλά και την
κοινωνική σημασία της χειροτεχνίας και της λαϊκής τέχνης.

**Β. Θεωρητικές και μεθοδολογικές
συνέχειες και αναθεωρήσεις: Συλλογή -
καταγραφή «λαογραφικής ύλης» και
επιτόπια έρευνα**

**Από τις εγκυκλίους
«περί συλλογής δημώδων
παραδόσεων»,
στο «Λαογραφικό Αρχείο»
και στο
«Κέντρον Ερεύνης Ελληνικής
Λαογραφίας»**

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

ACADEMY OF ATHENS

Το Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών

Κέντρον Ερεύνης

Λαογραφίας

RESEARCH CENTRE

Λαογραφικό Αρχείο:

Ἱδρύσεις Λαογραφικοῦ ἀρχείου.

Ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς βουλῆς νόμος περὶ ἰδρύσεως λαογραφικοῦ ἀρχείου πρὸς περισυλλογὴν διάσωσιν καὶ ἔκδοσιν μνημείων τοῦ βίου καὶ τῆς γλώσσης τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὃν δημοσιεύομεν ἀμέσως κατωτέρω. Τὸν νόμον τοῦτον εἰσάγων εἰς τὴν βουλὴν ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως κ. Δ. Δίγκας, βουλευτὴς ἐκ Σερρῶν, συνώδευσεν διὰ τῆς ἐξῆς εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως.

«Τὸ ὑποβαλλόμενον σχέδιον νόμου «περὶ ἰδρύσεως λαογραφικοῦ ἀρχείου», συμπληροῖ τὸ ὑπὲρ τῆς διασώσεως καὶ περισυλλογῆς τῶν μνημείων τοῦ διανοητικοῦ βίου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἔργον, ὅπερ ἐν μέρει ἐπετεύχθη ἤδη διὰ τῆς συντάξεως τοῦ ἱστορικοῦ λεξικοῦ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης τῆς λειτουργίας τῶν γενικῶν ἀρχείων τοῦ Κράτους καὶ τοῦ καταρτισμοῦ τῆς Ἐθνικῆς μουσικῆς συλλογῆς.

«Τὸ λαογραφικὸν ἀρχεῖον, δι' ὀργανωμένης μονίμου ὑπηρεσίας καὶ ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην ἐποπτείαν εἰδικῶν ἀνδρῶν, θὰ περισυλλέγῃ διασῶζον ἀπὸ τῆς ὀλονέν ἐπεκτεινομένης καταστροφῆς τὰ ἀνεκτίμητα ψυχικὰ κειμήλια τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν κληρονομίας καί, ἐπιμελούμενον τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν, θὰ παρέχῃ εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ἐπιστήμης τὰ χαρακτηριστικὰ στοιχεῖα τῆς διὰ μέσου τόσων αἰώνων πάλης καὶ δουλείας καὶ ἀπελευθερώσεως πολυτρόπως δοκιμασθείσης καὶ πολυμόρφως, ἀλλ' ἄνευ διασπάσεως τῆς ἀρχικῆς ἐνότητος διαπλασθείσης ἑλληνικῆς ψυχῆς.

«Τὸ σχέδιον νόμου εἰς τοιοῦτον ἀποβλέπον ἐθνικὸν σκοπὸν πέπεισμαι ὅτι θέλει τύχει ὁμοψήφου τοῦ κύρους τῆς Βουλῆς».

Τὸ κείμενον τοῦ ψηφισθέντος νόμου ἔχει ὡδε :

**Το Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας
της Ακαδημίας Αθηνών
Σύντομο Ιστορικό**

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ

Το Λαογραφικό Αρχείο ιδρύθηκε το 1918.

Ιδρυτής του ήταν ο Νικόλαος Πολίτης.

Υπήχθη στην Ακαδημία Αθηνών το 1926.

**Το 1966 μετονομάσθηκε σε Κέντρον Ερεύνης
της Ελληνικής Λαογραφίας.**

παροιμίας, τους μύθους και τας παραδόσεις, την δημόδη μουσικήν και ποιήσιν και καθόλου τα του βίου και της λαογραφίας του ελληνικού λαού, σφυρηλατή νέα όπλα ασφαλείας, ακμής και δόξης του Κράτους, ενθαρρύνη και ζωογονή τας πνευματικὰς αρετὰς του ἔθνους, δημιουργή και αναδεικνύη ακμαίαν και σελαγίζουσαν την νεωτέραν ελληνικήν επιστήμην και εν γένει εξυπηρητή και προάγη τα μεγάλα ηθικά και υλικά συμφέροντα του τόπου» [Νόμος 4398/29. Φ.Ε.Κ. 308, αρ. Α', 18-3-1926].

Σκοποί

Το Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας σύμφωνα με τον Κανονισμό του αποσκοπεί «εις την περισυλλογήν πάσης της λαογραφικής ύλης και εις την δημοσίευσιν αυτής». Ειδικότερα, προσαρμοσμένο στους επιστημονικούς σκοπούς που επιδιώκουν τα ομοειδή επιστημονικά ιδρύματα και άλλων χωρών, όπως διατυπώ-θησαν στο ψήφισμα του Λαογραφικού Συνεδρίου της Lund (περ. Zeitschrift fur Volkskunde, Bd /6, 1935, σ. 314), το έργο του Κέντρου είναι:

- Να συγκεντρώνει τα δημοσιευμένα κείμενα του λαϊκού πολιτισμού, να τα αποδελτιώνει και να συντάσσει βιβλιογραφία
- Να εμπλουτίζει το αδημοσίευτο υλικό από την προφορική παράδοση με αποστολές του επιστημονικού προσωπικού (επιτόπια έρευνα, fieldwork), με προκήρυξη διαγωνισμών, με αποστολή ερωτηματολογίων σε φορείς και μεμονωμένα άτομα κ.ά
- Να διατηρεί στο πρωτότυπο ή σε αντίγραφο τα κείμενα των Λαογραφικών Συλλογών του Κέντρου
- Να ταξινομεί και να κατατάσσει σε ειδικά επιμέρους αρχεία τη λαογραφική ύλη που αποδελτιώνεται, ώστε να είναι θεματικά προσιτή στην έρευνα.
- Να εκδίδει την Επετηρίδα του Κέντρου στην οποία θα δημοσιεύονται μελέτες των ερευνητών του, καθώς και αυτοτελή επιστημονικά δημοσιεύματα (βιβλία, χάρτες, δίσκοι μουσικής, DVD κλπ.).

photo gallery

PDF

Επιλέξτε κάποιο έγγραφο

Επιστροφή

KENTRON EREYNHS
THS ELLHNIKHS LAOΓRAFIAS
HELLENIC FOLKLORE RESEARCH CENTRE

ΑΡΧΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ > Το Κέντρο Λαογραφίας > Σκοποί

Σκοποί

Το Κέντρο Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας σύμφωνα με τον Κανονισμό του αποσκοπεί «εις την περισυλλογήν πάσης της λαογραφικής ύλης και εις την δημοσίευσιν αυτής». Ειδικότερα, προσαρμοσμένο στους επιστημονικούς σκοπούς που επιδιώκουν τα αρμοδιή επιστημονικά ιδρύματα και άλλων χωρών, όπως διατυπώθηκαν στο ψήφισμα του Λαογραφικού Συνεδρίου της Lund (περ. Zeitschrift für Volkskunde, Bd /6, 1935, σ. 314) το έργο του Κέντρου είναι:

Να συγκεντρώνει τα δημοσιευμένα κείμενα του λαϊκού πολιτισμού, να τα αποδελτιώνει και να συντάσσει βιβλιογραφία.

Να εμπλουτίζει το αδημοσίευτο υλικό από την προφορική παράδοση με αποστολές του επιστημονικού προσωπικού (επίτοια έρευνα / fieldwork), με προκήρυξη διαγωνισμών, με αποστολή ερωτηματολογίων σε φορείς και μεμονωμένα άτομα κ.ά.

Να διατηρεί στο πρωτότυπο ή σε αντίγραφο τα κείμενα των Λαογραφικών Συλλογών του Κέντρου.

Να ταξινόμει και να κατατάσσει σε ειδικά επιμέρους αρχεία τη λαογραφική ύλη που αποδελτιώνεται, ώστε να είναι θεματικά προσητή στην έρευνα.

Να εκδίδει την Επετηρίδα του Κέντρου στην οποία θα δημοσιεύονται μελέτες των ερευνητών του, καθώς και αυτοτελή επιστημονικά δημοσιεύματα (βιβλία, χάρτες, δίσκοι μουσικής, DVD κλπ.).

νέα | ανακοινώσεις

Επιστημονικό Συνέδριο:
Λαϊκός πολιτισμός και
έντεχνος λόγος (ποίηση -
πνευματικά - θέατρο), 8-12
Δεκεμβρίου 2010

15ο συνέδριο της Διεθνούς
Εταιρείας Λαϊκής
Αφηγηματολογικής Έρευνας -
Κατάθεση ανακοινώσεων για
τα Πρακτικά

15ο συνέδριο της Διεθνούς
Εταιρείας Λαϊκής
Αφηγηματολογικής Έρευνας

αρχείο ανακοινώσεων

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΓΡΑΦΙΑΣ HELLENIC FOLKLORE RESEARCH CENTRE

Το Κέντρο Λαογραφίας	Αρχεία και Συλλογές	Βιβλιοθήκη	Το έργο	Συνέδρια-Ημερίδες-Εκδηλώσεις	Εκδόσεις Μουσεία	Συνεργασίες Χορηγίες	Εκπαίδευση	Σύλλογοι
----------------------	---------------------	------------	---------	------------------------------	------------------	----------------------	------------	----------

ΑΡΧΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ > Το Έργο

Το Έργο

- **Λαογραφικές αποστολές (επιτόμια έρευνα)**
Την καταγραφή των λαογραφικών φαινομένων άρχισε πριν από έναν περίπου αιώνα ο ιδρυτής της Λαογραφίας Νικόλαος Πολίτης.
- **Αρχαική ταξινόμηση**
Με την αποδελτίωση, ταξινόμηση και αρχειοθέτηση μέρους του καταγεγραμμένου αρχαικού υλικού δημιουργήθηκε το αναλυτικό, βάσει των ειδικών Ερωτηματολογίων Αρχείο Αποδελτιωμένου Υλικού του Κέντρου.
- **Προγράμματα χρηματοδοτούμενα**
- **Εκδόσεις**
- **Διαγωνισμός συλλογής λαογραφικού υλικού**
Η Ακαδημία Αθηνών από το 1953 έχει θεσπίσει ετήσιο διαγωνισμό συλλογής πρωτογενούς λαογραφικού υλικού για τον εμπλουτισμό του αρχαικού υλικού του Κέντρου Λαογραφίας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

νέα | ανακοινώσεις
 Επιστημονικό Συνέδριο:
 Λαϊκός πολιτισμός και έντεχνος λόγος (ποίηση - πεζογραφία - θέατρο), 8-12 Δεκεμβρίου 2010
 15ο συνέδριο της Διεθνούς Εταιρείας Λαϊκής Αφηγηματολογικής Έρευνας - Κατάθεση ανακοινώσεων για τα Πρακτικά
 15ο συνέδριο της Διεθνούς Εταιρείας Λαϊκής Αφηγηματολογικής Έρευνας
 αρχείο ανακοινώσεων

Το Κέντρο Λαογραφίας	Αρχαία και Συλλογές	Βιβλιοθήκη	Το έργο	Συνέδρια-Ημερίδες-Εκδηλώσεις	Εκθέσεις Μουσεία	Συνεργασίες Χορηγίες	Εκπαίδευση	Σύλλογοι
----------------------	---------------------	------------	---------	------------------------------	------------------	----------------------	------------	----------

ΑΡΧΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ > Το Έργο > Λαογραφικές αποστολές (επιτόπια έρευνα)

Λαογραφικές αποστολές (επιτόπια έρευνα)

Την καταγραφή των λαογραφικών φαινομένων άρχισε πριν από έναν περίπου αιώνα ο ιδρυτής της Λαογραφίας Νικόλαος Πολίτης. Η «Υψηλή Πολίτου» αποτελεί την πρώτη συλλογή χειρογράφων του Κέντρου.

Έκτοτε έχει συγκροτηθεί ο θησαυρός των χειρογράφων, ο οποίος εμπλουτίζεται συνεχώς με τις τακτικές ή «επ' ευκαιρία» αποστολές των ερευνητών του Κέντρου για επιτόπια έρευνα, με ετήσιους διαγωνισμούς συλλογής υλικού, με ειδικά ερωτηματολόγια αλλά και με προσφορά στοιχείων από φίλους της Λαογραφίας.

Οι αλιγάρημοι συντάκτες/ερευνητές που προσέφεραν τις υπηρεσίες τους στο κέντρο από την ίδρυσή του μέχρι σήμερα ανταποκριθήκαν στους πολλαπλούς σκοπούς του, συχνά υπό αντίξοες οικονομικές και υλικοτεχνικές συνθήκες και χωρίς τη βοήθεια εξειδικευμένου προσωπικού και κατέγραψαν τις κατά τόπους εκδηλώσεις του λαϊκού πολιτισμού με συνεντεύξεις, ηχογραφήσεις, φωτογραφίες, κηματογραφίες, αποτυπώσεις, συμμετοχική παρατήρηση κ.λπ.

Για την επιτόπια έρευνα το Κέντρο πραγματοποίησε ειδική ημερίδα στο πλαίσιο των εργασιών του νέου κτηρίου του στην οδό Ηπίτου 3, παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Καρόλου Παπούλια, τον Ιούνιο του 2006.

Τα πρακτικά είναι υπό έκδοση.

νέα | ανακοινώσεις

Επιστημονικό Συνέδριο: Λαϊκός πολιτισμός και έντεχνος λόγος (ποίηση - πεζογραφία - θέατρο), 8-12 Δεκεμβρίου 2010

15ο συνέδριο της Διεθνούς Εταιρείας Λαϊκής Αφηγηματολογικής Έρευνας - Κατάθεση ανακοινώσεων για τα Πρακτικά

15ο συνέδριο της Διεθνούς Εταιρείας Λαϊκής Αφηγηματολογικής Έρευνας

αρχείο ανακοινώσεων

Αρχεία και Συλλογές

Δείτε το σύνολο των φωτογραφιών της ενότητας

Το Κέντρο διαθέτει αρχαιακό υλικό και Συλλογές, ανέκδοτο κατά το μεγαλύτερο μέρος τους. Για λόγους προστασίας του Αρχείου η πρόσβαση στο υλικό τους για τεκμηριωμένους ερευνητικούς σκοπούς γίνεται μετά από έγκριση της Εφορευτικής Επιτροπής του Κέντρου.

- Αρχείο Χειρογράφων

Το Αρχείο Χειρογράφων αποτελείται από 7.946 ανέκδοτα κατά κύριο λόγο χειρόγραφα στα οποία περιέχονται πληροφορίες ποικίλης λαογραφικής ύλης.

- Εθνική Μουσική Συλλογή

Εθνική Μουσική Συλλογή: Στο Λαογραφικό Αρχείο δημιουργήθηκε το Μουσικό Τμήμα στο οποίο έχει συγχωνευθεί από το 1927 η Εθνική Μουσική Συλλογή,

- Εθνική Δισκοθήκη

Το 1966 συγκροτήθηκε στο Κέντρο δια νόμου (4545) η Εθνική Δισκοθήκη, στην οποία κατατίθενται από τις δισκογραφικές εταιρείες δισκοί δημοτικής και λαϊκής μουσικής.

- Μουσασική Συλλογή

Η Μουσασική Συλλογή Λαογραφικών Αντικειμένων, η οποία σήμερα αριθμεί περίπου 1200 αντικείμενα, συγκροτήθηκε το 1939.

- Φωτογραφικό Αρχείο

Το Κέντρο διαθέτει πλουσιότατο φωτογραφικό υλικό, του οποίου ο όγκος υπολογίζεται σε 40.000 φωτογραφίες ενταγμένες κατά κύριο λόγο στα χειρόγραφα των συλλογών και των ερευνητών από τις επιτόπιες έρευνές τους, καθώς και αρνητικά (φιλμς).

- Κινηματογραφικό Αρχείο

Το 1962 ιδρύθηκε από τον τότε Διευθυντή Γ. Κ. Σπυριδάκη το Τμήμα Κινηματογραφικών Θεμάτων του λαϊκού πολιτισμού, το οποίο στη συνέχεια εμπλούτισε ο ερευνητής Γ. Ν. Αικατερινίδης.

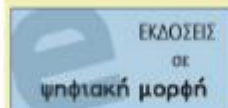
νέα | ανακοινώσεις

Επιστημονικό Συνέδριο:
Λαϊκός πολιτισμός και
έντεχνος λόγος (ποίηση -
πτεζογραφία - θέατρο), 8-12
Δεκεμβρίου 2010

15ο συνέδριο της Διεθνούς
Εταιρείας Λαϊκής
Αφηγηματολογικής Έρευνας -
Κατάθεση ανακοινώσεων για
το Πρακτικό

15ο συνέδριο της Διεθνούς
Εταιρείας Λαϊκής
Αφηγηματολογικής Έρευνας

μαγείο ανακοινώσεων

ΕΡΓΟ
"Ανάπτυξη Εθνικού Κέντρου
Τεκμηρίωσης του Λαϊκού

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

ACADEMY OF ATHENS

**Επιτόπιες καταγραφές και
Λαογραφικό Αρχείο**

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
HELLENIC FOLKLORE RESEARCH CENTRE

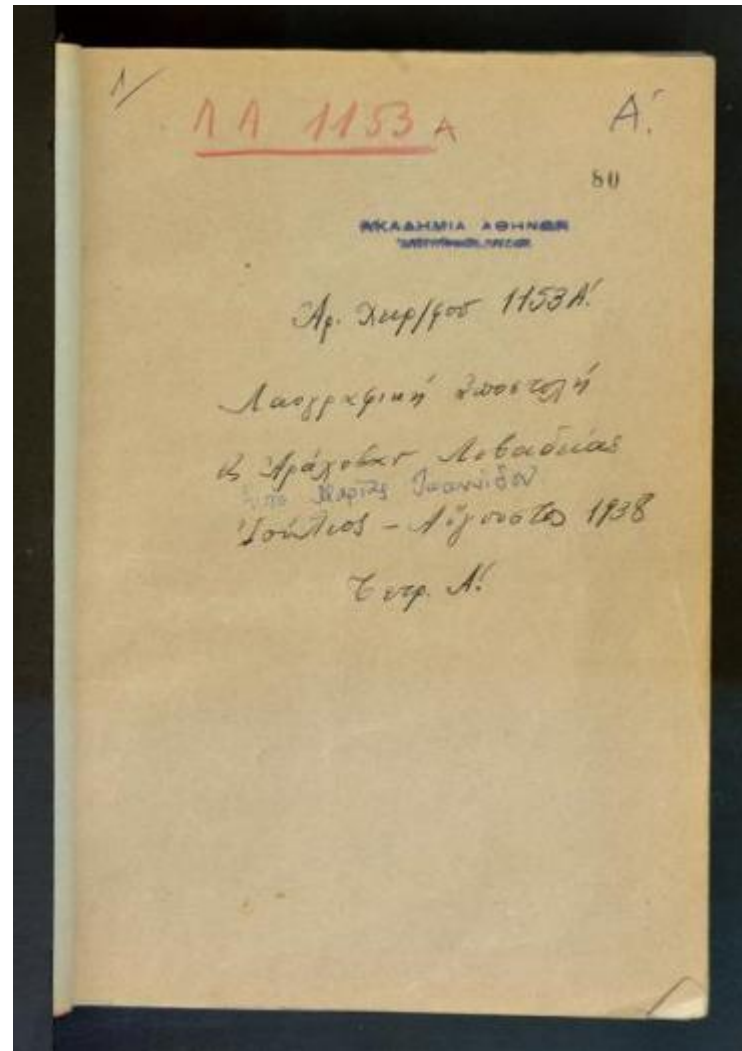
Λαογραφικές αποστολές

«Εντεταλμένη λαογραφική αποστολή» -
επιτόπια έρευνα.

Ερευνητική περιοχή η ελληνική
επικράτεια.

Αντικείμενο η συλλογή λαογραφικού
υλικού, σύμφωνα με τις θεματικές που
συγκροτούν τη λαογραφική ύλη.

Λαογραφική αποστολή Μ. Ιωαννίδου, Αράχωβα 1938

B H Lapporia 1.44 x 24 f. in.

- a: la scappia
- b: la supravvolta
- c: la fessata con l'ajello la scappia con
- d: la scappia con la scappia la scappia
- e: la fessata la scappia la scappia
- f: la scappia

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΕΤΗΡΙΣ ΤΟΥ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ,

ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ

ΠΡΩΤΟΝ ΕΤΟΣ
1939

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

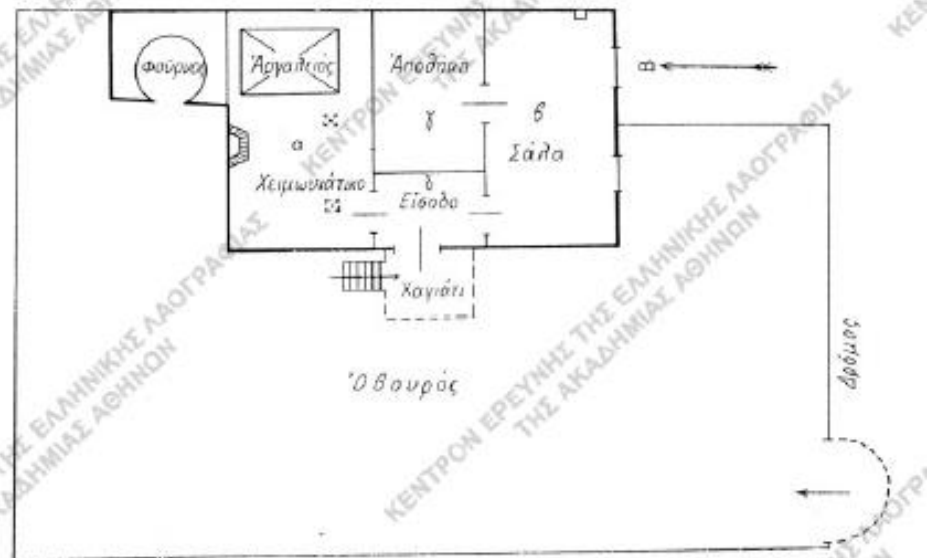
ΟΙΚΙΑΙ ΑΡΑΧΟΒΗΣ

ΥΠΟ

ΜΑΡΙΑΣ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ

Τὸ βιβλίον τῆς προκειμένης ἔργασίας συνέλεξε κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1938, ὅτε ἐντολῇ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἐπισκέφθη τὴν Ἀράχοβαν διὰ λαογραφικοῦ σκοποῦς.

Ἡ ἰσομετρὴ Ἀράχοβα ἔχει ἑνὴν τῶν ἄκρων καὶ τὸν εὐρύτατον ἀπὸ τῆς

Εἰς. 10. - Σχέδιον οἰκίας Ἐλάτ. Βελόνη.

Δημήτριος Πετρόπουλος, Κρήτη 1960

Σπύρος Περιστέρης, Άμφισσα 1960

Σε μια άλλη μεθοδολογική τεχνική συγκέντρωσης υλικού, ήδη το από το 1939 αποκτημένο απαραίτητο μηχάνημα «δια τας φωνοληψίας» μηχάνημα, λόγω των εθνικών περιπετειών και, παρά τις προσπάθειες του Διευθυντή Γεωργίου Μέγα «δια την χρήσιν και την καταγραφήν των δημοδών μελωδιών» , χρησιμοποιήθηκε μετά το 1950, όταν το Λαογραφικό Αρχείο απέκτησε ειδικό μουσικό «συντάκτη».

Τότε εγκαινιάζεται το έργο της περισυλλογής και διασώσεως των δημοδών μελωδιών του ελληνικού λαού:

«Ακολουθώντας την αρχήν ότι οι τραγουδισταί δια να αποδώσουν πιστώς την λαϊκήν μας μουσικήν δεν πρέπει να απομακρύνονται του οικείου εις αυτούς περιβάλλοντος μετεφέρομεν το μηχάνημα ημών πρώτον εις τον εν Καλλιθέα συνοικισμόν των Ποντίων και κατόπιν εις τον εν Αναστάσει Πειραιώς (Ταμπούρια) συνοικισμόν των εκ Καππαδοκίας Σινασιτών και Φλογητινών και ούτω απετυπώσαμεν επί 23 δίσκων 26 Ποντιακά, 24 Σινασίτικα και 18 Φλογητινά τραγούδια. ... Η απαρχή εγένετο ... ότι θα δυνηθώμεν και την τελευταίαν ταύτην ώραν να περισυλλέξωμεν και περισώσωμεν εκ της φθοράς τας δημώδεις μελωδίας του ημετέρου λαού»

Στοιχεία Τεκμηριωμένου Αρχείου

Όνομα Αρχείου: T_00001_A01.mp3

▶ 00:00 |

00:00

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Τίτλος	Ενδὶμ γιὰρίγκ Παγδεσινέ / Καρσιλαμάς
Ημιστίχιο	Ενδὶμ γιὰρίγκ Παγδεσινέ / Καρσιλαμάς
Ιστορικός Τίτλος	
Τύπος	
Γενική Κατηγορία	
Είδος Μέσου	
Προέλευση	
Επεξεργασία Μεταδεδομένων	
Κείμενο Τραγουδιού	
Μουσικό Κείμενο	
Ειδικές Παρατηρήσεις	

Πληροφορίες Αρχείου

Αρχείο Ήχου	
Αριθμός Εισαγωγής Αρχείου	1
Αριθμός Ταυτότητας Αρχείου Μέσου	00001
Πλευρά Μέσου	A
Αριθμός Τραγουδιού στο Μέσο	01
Στοιχεία Χειρογράφου	1669/1

Πληροφορίες Καταγραφής

Χρόνος Καταγραφής	0/10/1950
Τόπος Καταγραφής	Προσφ. Συνοικ. Πειραιά
Συνθήκες Κατανραφής	

Αρχείο χειρογράφων

Αποδελτίωση του υλικού

Δελτίο

18 1925. 19 Ευρώπ
Επιτομὴ (ἡμερῶν 1925)

Σ. I. 10
(ἡμερῶν 1925 ἡμερῶν 1925)
Γενάρη, 1925 (1925)

- Το ἔργο -

- 1) ἡμερῶν 1925 ἡμερῶν 1925
2) ἡμερῶν 1925 ἡμερῶν 1925
3) ἡμερῶν 1925 ἡμερῶν 1925
4) ἡμερῶν 1925 ἡμερῶν 1925
5) ἡμερῶν 1925 ἡμερῶν 1925
6) ἡμερῶν 1925 ἡμερῶν 1925
7) ἡμερῶν 1925 ἡμερῶν 1925
8) ἡμερῶν 1925 ἡμερῶν 1925
9) ἡμερῶν 1925 ἡμερῶν 1925
10) ἡμερῶν 1925 ἡμερῶν 1925
11) ἡμερῶν 1925 ἡμερῶν 1925
12) ἡμερῶν 1925 ἡμερῶν 1925
13) ἡμερῶν 1925 ἡμερῶν 1925
14) ἡμερῶν 1925 ἡμερῶν 1925
15) ἡμερῶν 1925 ἡμερῶν 1925
16) ἡμερῶν 1925 ἡμερῶν 1925
17) ἡμερῶν 1925 ἡμερῶν 1925
18) ἡμερῶν 1925 ἡμερῶν 1925
19) ἡμερῶν 1925 ἡμερῶν 1925
20) ἡμερῶν 1925 ἡμερῶν 1925

[ἡμερῶν 1925 ἡμερῶν 1925
ἡμερῶν 1925 ἡμερῶν 1925]

1) ἡμερῶν 1925 ἡμερῶν 1925

Καταγραφή της μουσικής

№ 122 ME 63

ΛΑΟΥΡ. ΑΡΧΕΙΟΝ Άρ. Χαρ. 2306 εκ. 1947

Ε. Μ. Σ. Άρχειο μουσικής 3708,
Άρχειο του Ε. Στεφαν 439, Α³

Πηγή: ημερολόγιο Μανδρινά (χαρδούκι)

Τρόπ. εὐ κρουμ
Τρν εὐ

Τρόπος γὰ ἀρχαῖα

2^α

Τόπος ἀρχαῖος Κωνσταντινούπολις
Χρονολ. ἀπομ. 1959
Συλλογὴ ἑταίρου Καραϊσκάκης
Τρόπ. Παναγιώτα Μανδρινά, εὐ

Καταγραφή τῆς μουσ. ἀπὸ Γεωργ. Περσινόπουλου
Χρονολογία

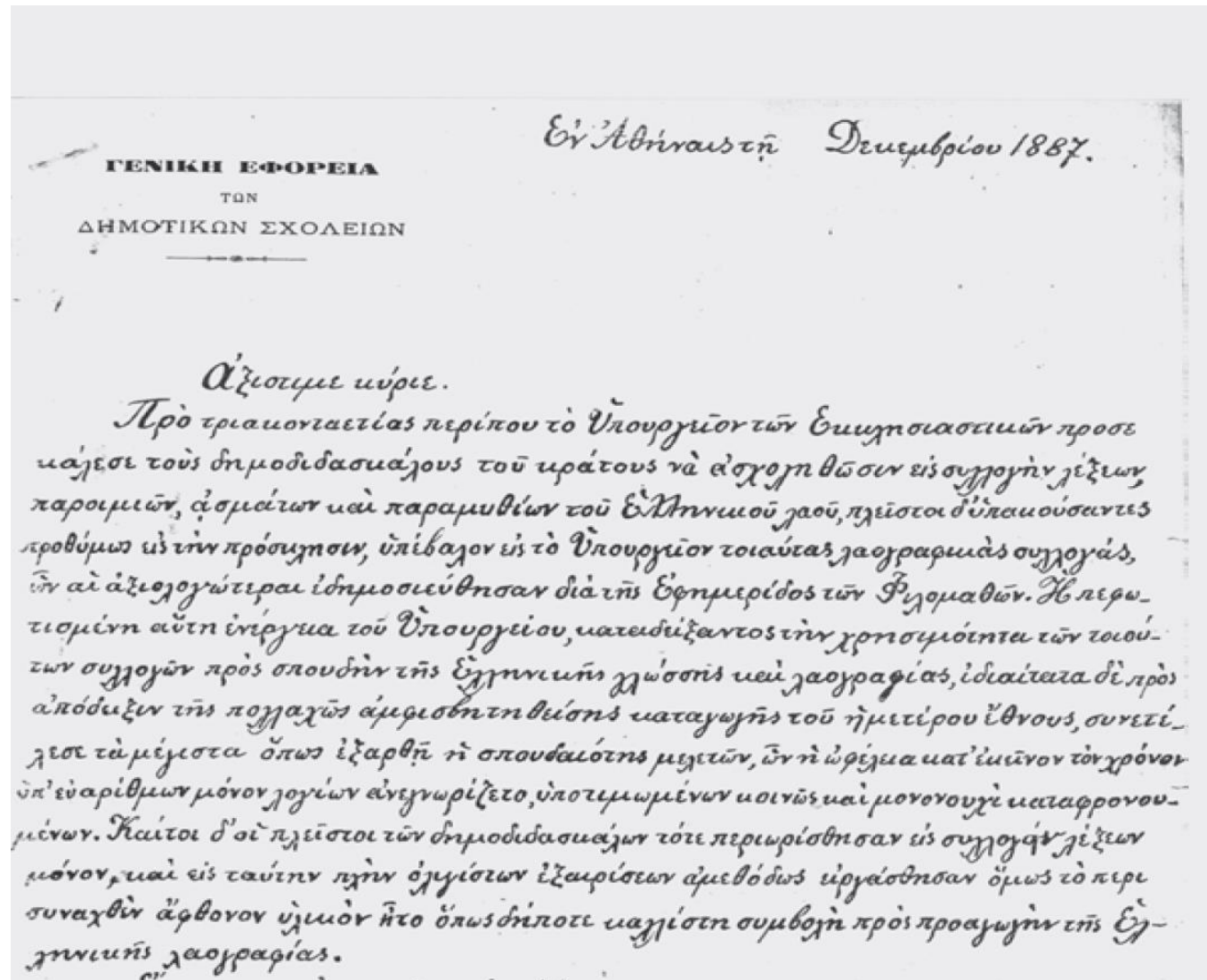
♩ = 52-58

τῶ - πα κά νου
Νῆ τῶ - πα - ρα Ν
αὐ - νε - ρα
πα - σε νέρ - ρι
αὐ - ρι, τῶ - πα κ - ρι
εὐ εὐ

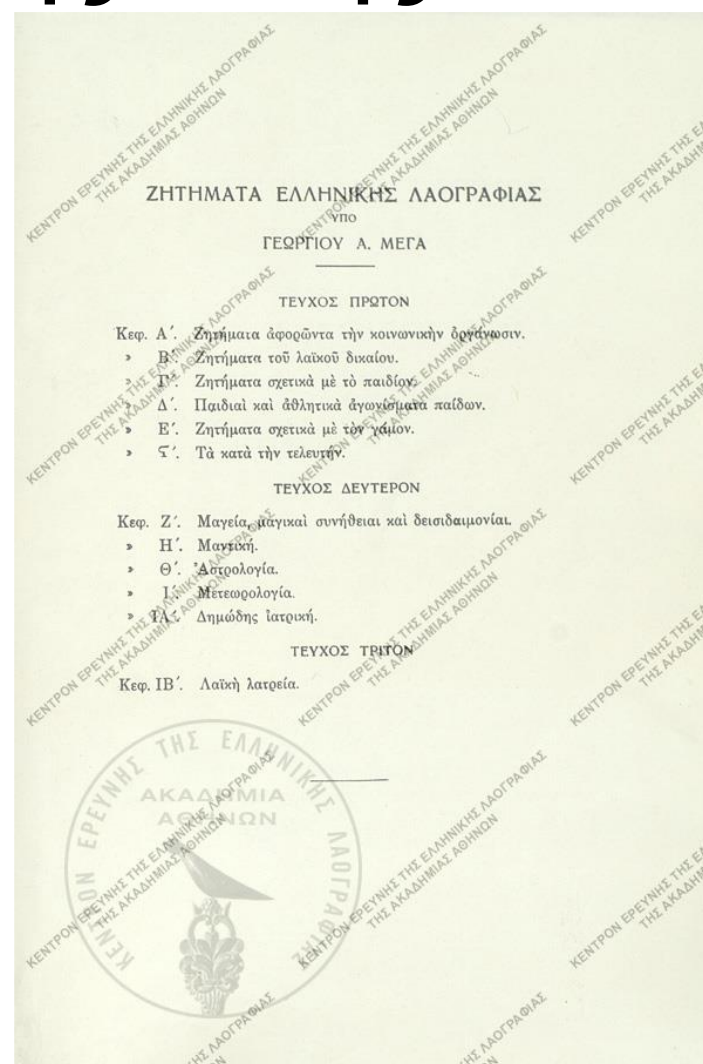
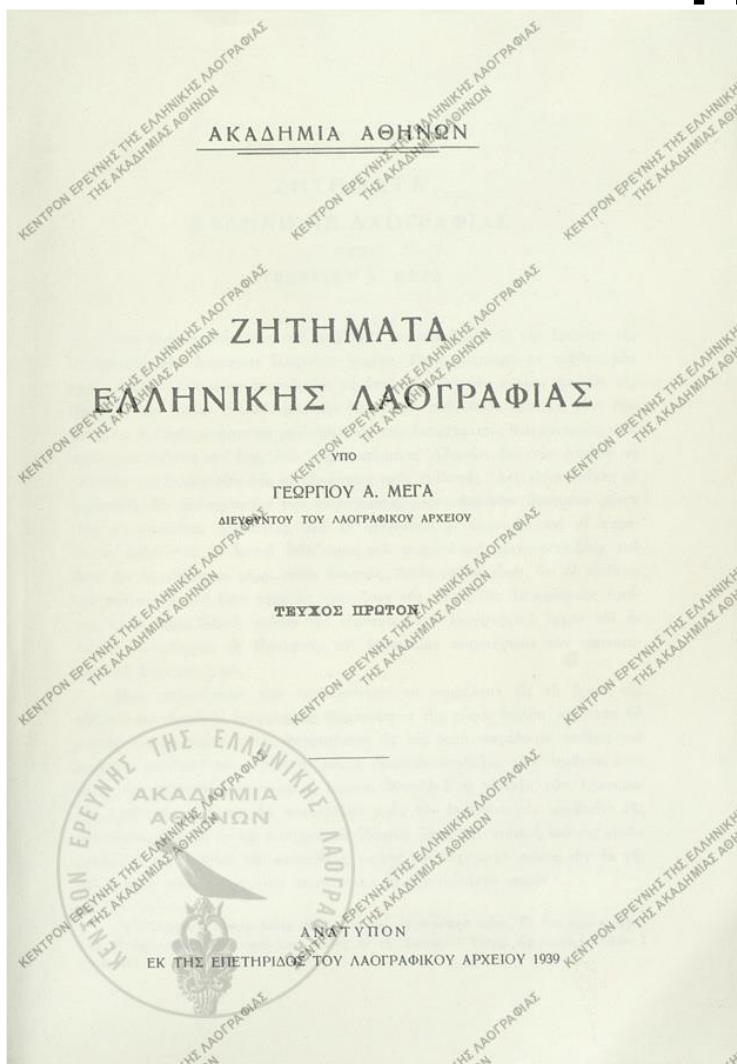
Τρν

(Μουσ. Συλλογὴ 63)

Εγκύκλιοι για τη συλλογή λαογραφικής ύλης:

Οδηγίες για τη Συλλογή Λαογραφικής Ύλης

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΟΔΗΓΙΑΙ
ΠΡΟΣ ΣΥΛΛΟΓΗΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΥΛΗΣ

ΥΠΟ
ΓΕΩΡΓ. Κ. ΣΠΥΡΙΔΑΚΗ
ΜΕΛΟΥΣ ΤΟΥ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1962

146

ΓΕΩΡΓ. Κ. ΣΠΥΡΙΔΑΚΗ

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Εισαγωγικόν σημείωμα, σ. 73 - 75.

ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ

- I. ΓΕΝΙΚΑ, σ. 76.
- II. ΥΛΙΚΟΣ ΒΙΟΣ
- Α' Κατοικία, σ. 76-77.
- Β' Ύδνμα, ὑπόδεσις, κόμμωσις καὶ καλλωπισμός, σ. 77.
- Γ' Τροφαί, σ. 78.
- Ἐπαγγελματικὸς βίος
- Δ' Γεωργία, σ. 78-80.
- Ε' Ἀμπελοργία, σ. 80-81.
- ΣΤ' Ἐλαιοκομία, σ. 81.
- Ζ' Ἄλλαι γεωργικαὶ καλλιέργειαι καὶ ἀσχολία, σ. 81.
- Η' Ἔθιμα τῶν γεωργῶν (συνεργασία, ἀλληλοβοήθεια, ἀγοραπωλη-
σίαι), σ. 82.
- Θ' Φυτικὸς κόσμος, σ. 82.
- Ι' Ποιμενικὸς βίος, σ. 82-84.
- ΙΑ' Μελισσοκομία, σ. 84.
- ΙΒ' Κυνήγιον, σ. 84.
- ΙΓ' Ἀλιεία, σ. 84.
- ΙΔ' Ζωικὸς κόσμος, σ. 84-85.
- ΙΕ' Βιοτεχνία
- α) Ὑφαντική, σ. 85.
- β) Βαφική, σ. 85-86.
- γ) Πλεκτική καὶ κεντητική, σ. 86.
- δ) Ξυλοτεχνία καὶ ξυλογλυπτική, σ. 86.
- ε) Κεραμική, σ. 86.
- στ) Μεταλλουργία, σ. 86.
- ζ) Ἄλλα ἐπαγγέλματα, σ. 86.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΔΗΜΟΣΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ, ΔΡΟΜ. 17

ΣΤΕΦ. Δ. ΗΜΕΛΛΟΥ — ΔΙΚ. ΠΟΛΥΜΕΡΟΥ - ΚΑΜΗΛΑΚΗ

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΥΛΙΚΟΣ ΒΙΟΣ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ
(ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ)

ΑΘΗΝΑ 1983

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Προλογικά σημείωμα	ε'-η'
Α'. ΚΑΤΟΙΚΙΑ	1-31
I. ΟΙΚΙΣΜΟΣ	1-5
II. ΣΠΙΤΙ	5-13
III. ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ	14-17
IV. ΚΥΡΙΩΤΕΡΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ	17-20
V. ΕΠΙΠΛΑ ΚΑΙ ΣΚΕΥΗ	21-31
Β'. ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ, ΥΠΟΔΕΣΗ, ΚΟΜΜΩΣΗ - ΚΑΛΛΩΠΙΣΜΟΣ	32-49
I. ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ	32-41
II. ΥΠΟΔΕΣΗ	42
III. ΚΟΜΜΩΣΗ - ΚΑΛΛΩΠΙΣΜΟΣ	42-49
Γ'. ΤΡΟΦΕΣ ΚΑΙ ΠΟΤΑ	50-73
Δ'. ΠΟΙΜΕΝΙΚΗ ΖΩΗ	74-104
Ε'. ΓΕΩΡΓΙΑ	105-153
I. ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΩΝ	105-121
II. ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΑ	122-129
III. ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΕΙΑ (ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΑ)	130-138
IV. ΚΑΠΝΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ	138-139
V. ΒΑΜΒΑΚΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ	139-141
VI. ΔΕΝΔΡΟΚΟΜΙΑ	141-142
VII. ΚΗΠΟΥΡΙΚΗ	143-147
VIII. ΛΙΝΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ	147-152
IX. ΡΗΤΙΝΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ	152-153

Νέες Κατευθύνσεις στην ελληνική Λαογραφία μετά το 1950: Το πλαίσιο

Μετασχηματισμός ελληνικής κοινωνίας σε κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό επίπεδο.

Αποδιάρθρωση τοπικών κοινωνιών - αλλαγές στο πολιτισμικό υπόδειγμα.

Ο λαός της λαογραφίας και ο πολιτισμός του τίθενται υπό αμφισβήτηση.

Νέες Κατευθύνσεις μετά το 1950: Το πλαίσιο

Λαογραφική έρευνα και σωστικές καταγραφές ενός κόσμου που αλλάζει,

αναβιώσεις,

εργαλειοποίηση παράδοσης, φολκλόρ.

Σε επιστημολογικό επίπεδο,

η κοινωνική ανθρωπολογία και η εθνογραφική της μέθοδος συγκροτούν έναν συνεκτικό επιστημονικό λόγο στη μελέτη του πολιτισμού.

Νέες Κατευθύνσεις:

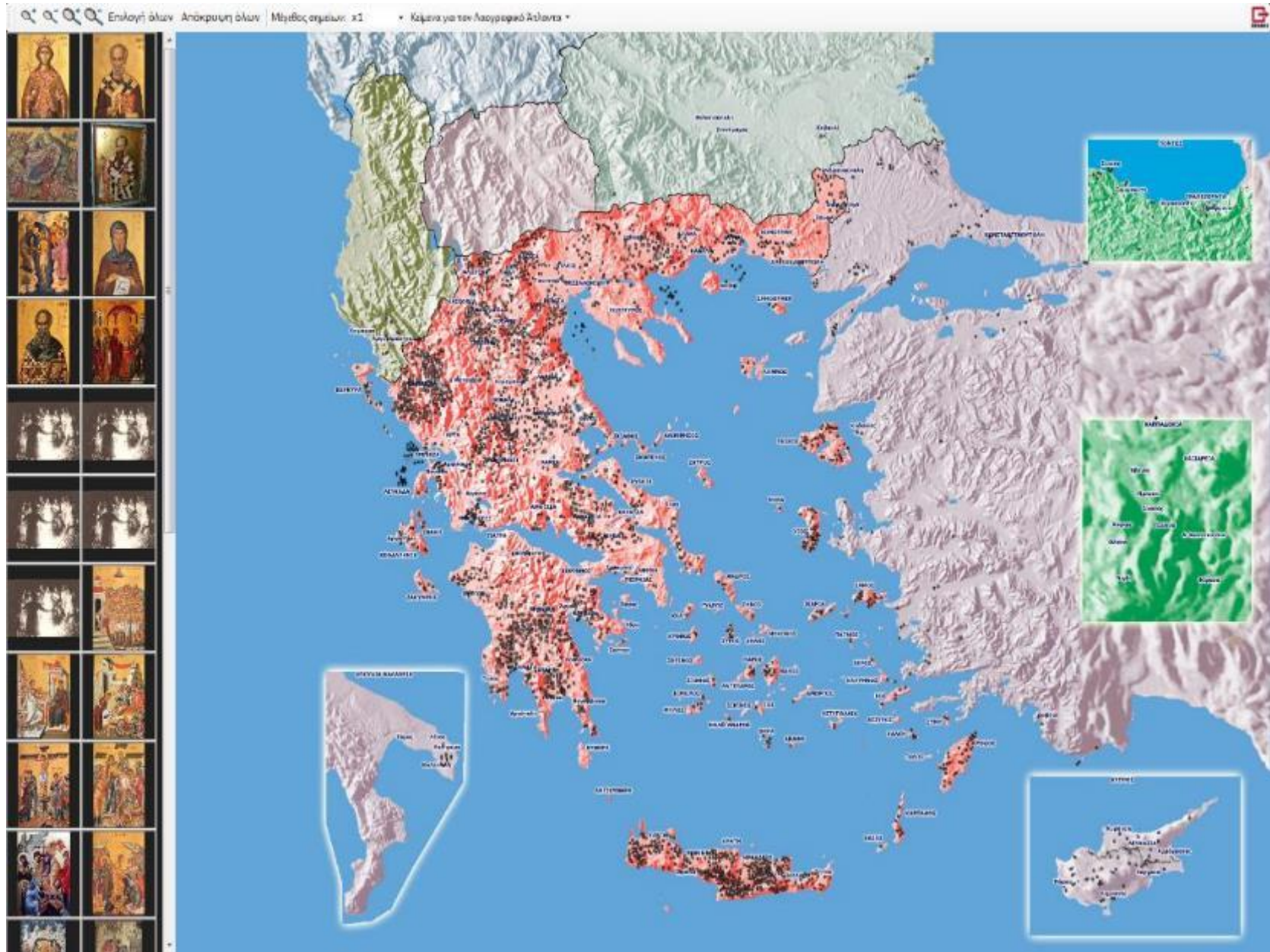
Χαρτογραφική μέθοδος
(Στ. Ήμελος)

Τόποι εμφάνισης λαογραφικών φαινομένων

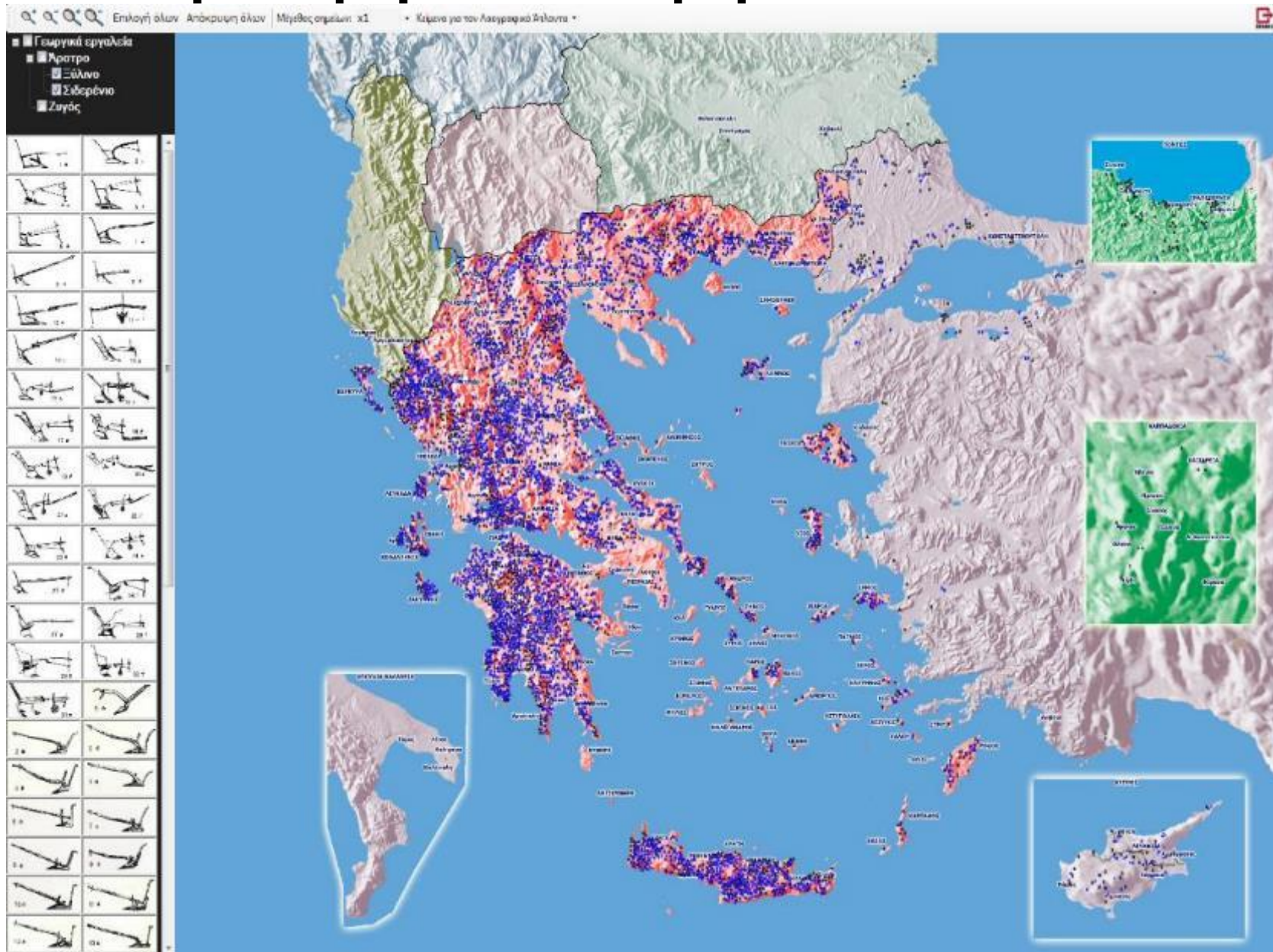
Στόχος ο τρόπος διάδοσής τους

Λαογραφικοί Άτλαντες

Λαογραφικός Άτλαντας Εθιμικών πυρών

Λαογραφικός Άτλαντας γεωργικών εργαλείων

Νέες Κατευθύνσεις μετά το 1950:

Δ. Λουκάτος

Εθνογραφικός τρόπος μελέτης,
επιτόπια έρευνα

Λαογραφική ύλη: α) φιλολογική β) εθιμική

Νέα πεδία: Αστικός χώρος και
σύγχρονα λαογραφικά φαινόμενα

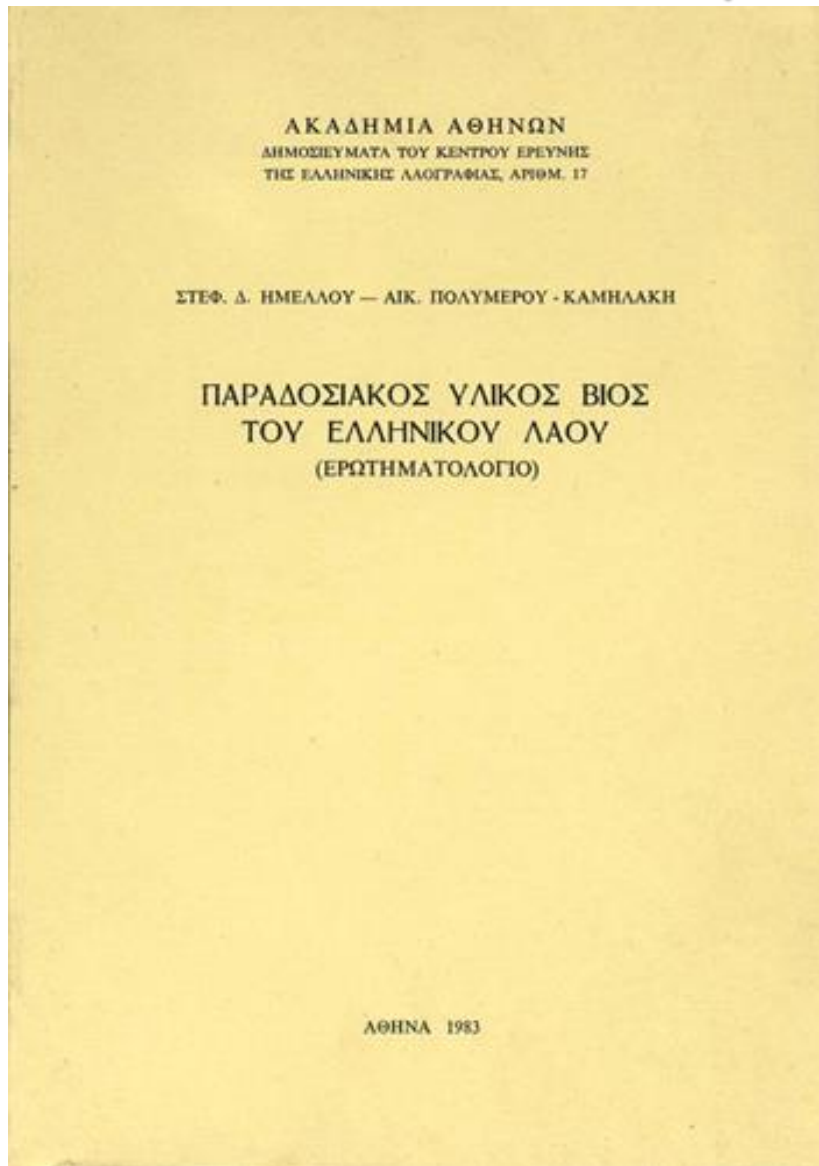
Νέες Κατευθύνσεις μετά το 1950:

Δ. Λουκάτος

Σκοποί της λαογραφίας: «επιστημονικοί, εθνικοί, ανθρωπιστικοί και διεθνιστικοί» (Λουκάτος 1977: 21-24),

Στις σύγχρονες περιστάσεις στόχος είναι η «πολιτιστική συνοχή» απέναντι στην «πολύπλευρη επίθεση από τα εύκολα στοιχεία των ξένων τρόπων ζωής, των ξένων μιμήσεων και των ξένων επιρροών»

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ, Μελέτη του Υλικού βίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	
Προλογικό σημείωμα	Σελ. ε'-η'
Α'. ΚΑΤΟΙΚΙΑ	1-31
I. ΟΙΚΙΣΜΟΣ	1-5
II. ΣΠΙΤΙ	5-13
III. ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ	14-17
IV. ΚΥΡΙΩΤΕΡΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ	17-20
V. ΕΠΙΠΛΑ ΚΑΙ ΣΚΕΥΗ	21-31
Β'. ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ, ΥΠΟΔΕΣΗ, ΚΟΜΜΩΣΗ - ΚΑΛΩΠΙΣΜΟΣ	32-49
I. ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ	32-41
II. ΥΠΟΔΕΣΗ	42
III. ΚΟΜΜΩΣΗ - ΚΑΛΩΠΙΣΜΟΣ	42-49
Γ'. ΤΡΟΦΕΣ ΚΑΙ ΠΟΤΑ	50-73
Δ'. ΠΟΙΜΕΝΙΚΗ ΖΩΗ	74-104
Ε'. ΓΕΩΡΓΙΑ	105-153
I. ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΩΝ	105-121
II. ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΑ	122-129
III. ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΑ (ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΑ)	130-138
IV. ΚΑΠΝΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ	138-139
V. ΒΑΜΒΑΚΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ	139-141
VI. ΔΕΝΔΡΟΚΟΜΙΑ	141-142
VII. ΚΗΠΟΥΡΙΚΗ	143-147
VIII. ΛΙΝΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ	147-152
IX. ΡΗΤΙΝΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ	152-153

Γ. Ο (κριτικός) αναστοχασμός της ελληνικής Λαογραφίας

**Επιδράσεις διάλογος, συνεργασίες και συναντήσεις με
την ανθρωπολογία –στον βαθμό που υπάρχει ανταπόκριση από
την άλλη πλευρά–,
με την ιστορία,
την κοινωνιολογία,
τη γεωγραφία και την ανθρωπογεωγραφία,
την αρχιτεκτονική,
αλλά και τη λογοτεχνία κ.λπ.
οδηγούν σε ορισμένες περιπτώσεις από την πλευρά των
λαογράφων στον αναστοχασμό,
στην κριτική αποτίμηση του στόχου,
του αντικειμένου και των μέσων τους.**

Κριτική: Herzfeld, Dundes

- Ο τρόπος αντιμετώπισης των εννοιών και του περιεχομένου του λαού και της παράδοσης στο πλαίσιο της εθνικής ιδεολογίας.
- Οι ελλείψεις στο θεωρητικό υπόβαθρο, αναδεικνύοντας την εμμονή στην εμπειρική πρακτική και λιγότερο στη θεωρητική επεξεργασία των ευρημάτων και την ένταξή τους σε ευρύτερα θέματα συζήτησης.
- Η εσωστρέφεια και η απομόνωση των Ελλήνων λαογράφων, η έλλειψη διαλόγου με την ευρύτερη διεθνή επιστημονική κοινότητα και των ζητημάτων που αυτή θίγει
- A. Dundes (2003)

Νέες Κατευθύνσεις:

- Κριτική προσέγγιση του παραδοσιακού πολιτισμού – θεματολογική ανανέωση του αντικειμένου λαογραφίας
- Εγκατάλειψη ομοιογένειας παραδοσιακού πολιτισμού - διαφορετικές παραδόσεις -ετερότητα
- Πολιτισμικός δυϊσμός
- Λαός κοινωνικο-πολιτισμική κατηγορία και όχι υπερ-ιστορική, άχρονη (έθνος)
- Υποχώρηση εθνοκεντρικής λογικής – τοπικό και παγκόσμιο
- Αναστοχασμός για παγιωμένες ιδέες σχετικά με το αντικείμενο της λαογραφίας, και το ρόλο της στη σύγχρονη κοινωνία.

Νέες Κατευθύνσεις:

(Προφορική) ιστορία και δομή

(Άλκη Κυριακίδου Νέστορος)

Δομή παραδοσιακή κοινωνίας

Λειτουργίες πολιτιστικών φαινομένων

Σχέσεις πολιτιστικών εκδηλώσεων και δομών

Λαογραφία και Ιστορία,

(ιστορική εθνογραφία)

Προφορική ιστορία

Νέες Κατευθύνσεις:

Κοινωνικός χαρακτήρας πολιτιστικών φαινομένων
(Μιχάλης Μερακλής)

Κοινωνικές δομές και παραδοσιακός πολιτισμός

Κοινωνικές δομές και διαμόρφωση, διάδοση και
διαφοροποίηση πολιτισμικών φαινομένων

Νέες πολιτισμικές εκδηλώσεις

Λαογραφική ύλη:

Κοινωνική συγκρότηση, ήθη και έθιμα, λαϊκή τέχνη

Νέες Κατευθύνσεις:

Μεταξύ άλλων, οι νέες κατευθύνσεις αφορούν στην ιστορική προσέγγιση του λαϊκού πολιτισμού (Ρόκου 2005)

στην ιστορική και ανθρωπολογική θεώρηση της λαογραφίας (Skouteri 1992, Σκουτέρη 1992, 1994)

στη μελέτη των κοινωνικών και οικονομικών δομών της παραδοσιακής κοινωνίας, και σε αυτό το πλαίσιο στην ανάπτυξη του υλικού πολιτισμού (Μπάδα 1993, 2004, 2010, Ρόκου 1994, 2007).

Νέες Κατευθύνσεις:

Τα ανοιχτά θέματα της λαογραφικής έρευνας είναι:

«α) ζητήματα που σχετίζονται με τον/τους ορισμό/-ούς του αντικειμένου της λαογραφίας,

β) ζητήματα που σχετίζονται με το πρόβλημα των δεδομένων (πώς πράττεται η επιτόπια έρευνα, τι διδαχθήκαμε από την ανθρωπολογία ή εθνολογία και τη μοντέρνα ή μεταμοντέρνα της κριτική;),

(Σκουτέρη 1997: 36).

Νέες Κατευθύνσεις:

Τα ανοιχτά θέματα της λαογραφικής έρευνας είναι:

γ) ζητήματα που σχετίζονται με το πρόβλημα της μεθόδου,

δ) ζητήματα που σχετίζονται με την κοινωνική, πολιτική, ιδεολογική και επιστημολογική χρήση και την επιστημονική επάρκεια, αποτελεσματικότητα και ανταποδοτικότητα της λαογραφικής έρευνας»
(Σκουτέρη 1997: 36).

Βασίλης Νιτσιάκος

Οι χρόνοι και οι χώροι της Λαογραφίας

Εθνικό - Τοπικό

Αχρονία - ιστορικότητα

Στόχος:

Αναστοχασμός για παγιωμένες ιδέες σχετικά με το αντικείμενο της λαογραφίας, και το ρόλο της στη σύγχρονη κοινωνία.

«μια αναστοχαστική αναδρομή σε μια πορεία που και δύσκολη και γοητευτική υπήρξε» (Νιτσιάκος)

Βασίλης Νιτσιάκος

- Ιστορικότητα των πολιτιστικών φαινομένων
- Ένταξη τους στο κοινωνικό πλαίσιο
- Ολική θεώρησή τους
- Συσχέτισή τους ευρύτερα θεωρητικά -κοινωνικά ζητήματαόπως η σχέση φύσης-πολιτισμού , η κοινωνική και πολιτισμική διάσταση της οικονομίας, οι ετερότητες κ.λπ~
- Η εθνογραφική πράξη είναι το πεδίο σύγκλισης της λαογραφίας με τις συγγενείς επιστήμες και ιδιαίτερα την ανθρωπολογία.
- Υπέρβαση των επιστημολογικών συνόρων για τη λαογραφία, στο πλαίσιο ενός ευρύτερου διεπιστημονικού διαλόγου.

Νέες Κατευθύνσεις:

Στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος είναι τα εθιμικά λαϊκά δρώμενα (πανηγύρια, θρησκευτικές τελετές κ.λπ.), διαβατήριες τελετουργίες (που σχετίζονται με τον κύκλο ζωής ή τον κύκλο του χρόνου), αλλά και οι σχετικές πολιτισμικές εκφράσεις, τραγούδι, χορός, αφηγήσεις κ.λπ. που εξακολουθούν να επιτελούνται, αλλά και το πώς μετασχηματίζονται, για να ανταποκριθούν στις σύγχρονες συνθήκες, να εξυπηρετήσουν νέους ρόλους και λειτουργίες, να ικανοποιήσουν νέες ανάγκες κοινωνικές και συμβολικές.

Νέες Κατευθύνσεις:

Το ξαναδιάβασμα με κριτική ματιά των λαογραφικών αρχείων.

Μελέτη υποβαθμισμένων «θεμάτων» συνθήκες ενδιαίτησης, διατροφής και υγιεινής,

Μελέτη των αποσιωπημένων θεμάτων: η έμφυλη διάσταση των λαογραφικών φαινομένων, αλλά και θέματα «ταμπού», όπως ο ερωτισμός ή οι μη κοινωνικά αποδεκτές συμπεριφορές.

Νέες Κατευθύνσεις:

Καθοριστικής σημασίας είναι η μελέτη του νέου.

Οι νέες μορφές και τα νέα μέσα έκφρασης αποτελούν κοινό τόπο στη σύγχρονη έρευνα των λαογραφικών σπουδών. Το διαδίκτυο και τα άλλα μέσα επικοινωνίας στην ψηφιακή εποχή, υπερβαίνουν τους χωρικούς και τους χρονικούς περιορισμούς και αποτελούν πεδία πολιτισμικής έκφρασης, και τόπους συγκρότησης πολιτισμικών ταυτοτήτων και του αισθήματος του ανήκειν.

Δημόσια Λαογραφία

Νέες Κατευθύνσεις - Προβληματισμοί

Τα ζητήματα του «αυθεντικού» και της «μίμησης», του «πραγματικού» και της «αναπαράστασης».

Η «διάσωση» και «διατήρησή» πεδίων της παράδοσης, όπως ο προφορικός πολιτισμός (τραγούδια, παραδόσεις, μύθοι κ.λπ.) ή οι παραδοσιακές τεχνικές από τις πιέσεις και τις απειλές εξαφάνισης από την παγκοσμιοποίηση, τη βιομηχανοποίηση, τη μαζική κουλτούρα .

Νέες Κατευθύνσεις - Προβληματισμοί

Ο προβληματισμός για νέους όρους: «πολιτιστική κληρονομιά» και «άυλη πολιτιστική κληρονομιά», «πολιτιστικό αγαθό» και «πολιτιστικό απόθεμα».

Ο κανονιστικός ρόλος της UNESCO και η εργαλειοποίηση της παράδοσης.

Η διεκδίκηση διακριτών χώρων, πραγματικών ή φαντασιακών, από τις πολιτισμικές κοινότητες σε ένα ρευστό και μεταβαλλόμενο, παγκόσμιο περιβάλλον.

Οι σχέσεις ελέγχου και εξουσίας που καθορίζουν τις μορφές συνάρθρωσης του τοπικού με το παγκόσμιο, της περιφέρειας με το κέντρο.

Κριτική προσέγγιση:

Η κριτική προσέγγιση μας προστατεύει από τον κίνδυνο του δογματισμού και της ρομαντικής εξιδανίκευσης των υπό μελέτη φαινομένων

Κριτική προσέγγιση: Παράδειγμα

Η κριτική προσέγγιση μας επιτρέπει να δούμε την ιστορική πορεία των λαογραφικών φαινομένων και εκδηλώσεων και με αυτόν τον τρόπο μας προστατεύει από τον κίνδυνο του δογματισμού και της ρομαντικής εξιδανίκευσης των υπό μελέτη φαινομένων.

Το παράδειγμα του πανηγυριού της Αράχωβας και στοιχεία από την ιστορική του πορεία από το β' μισό του 20ού αιώνα ως τις μέρες μας
(βλ. και Ποτηρόπουλος 2022)

ΠΑΝΗΓΥΡΑΚΙ ΓΙΝΕΤΑΙ
ΥΨΗΛΑ ΣΤΟΝ ΔΗ ΓΙΩΡΓΗ

Permissoexpress

**Περιφορά της εικόνας του Αγίου
Γεωργίου
στην Αράχωβα το 1959.**

Συλλογή
Λουκά Α. Παπαλεξανδρή

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΠΑΝΗΓΥΡΙΟΥ ΤΟΥ 1952

444

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Λεβαδείας

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΒΟΥΛΑΝΟΥ
ΠΑΝΗΓΥΡΙΟΝ ΑΓΙΩΝ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΓΑΠΟΝΗΣ

Π Ρ Ο Γ ρ α μ μ α

Τ Ε Λ Ε Υ Τ Η Μ Α Μ Α Κ Η Σ Υ Ι Θ Μ Α Α Γ Ι Ο Ι Γ Ε Ω Ρ Γ Ι Ο Ι

1/ 229 'Απριλίου Ε.Ε. Πέμπτη Δύση (Γαλακτικό)

Την 4ην μ.μ. τελεσθήσεται μέγας 'Ασπερινός μετά τήν πέρας τῆς ἡμέρας ἐπὶ ἐκκαλυφθῆσθαι πρὸς τιμὴν τοῦ Παναγίου καὶ μεσοτότου τῆς κλήσεως μας 'Αγίου Γεωργίου κατὰ τὸ ἁγιῶν ἔθιμον, ἡλικίᾳ ἀρρένων καὶ γυναικῶν με 'Ιουλιὰς' ενδομασίας (τὰ Παναγία) εἰς τὴν περιβολὴν τοῦ 'Ιεροῦ ἁλοῦ..

Τὴν 7ην μ.μ. γυνήσεται ἡ ἀριστερὰ τῆς 'Ιερᾶς εἰρήνης τοῦ Παναγίου καὶ μεσοτότου μας κατὰ τὴν κατωτέρω διδασίαν.-

'Εκλήσεις ἐκ τῆς Ἐκκλησίας τῆς συνθετοῦ λαοῦ καὶ ἑσπεροῦν διεθνοῦν πρὸς δομοῦ εἰς κατατοκτικὴν ἔμφιστήν ἁδὴν - 'Αγῶν - ἁδὴν 'Αγίου 'Ασπερινού-
'Εκλήσεις.-

2/ 230 'Απριλίου Πέμπτη Πάσχα

ἡλικίᾳ ἀριστεροῦ . κατὰ ταύτην ἁγῶνες ὡς ἐξῆς :

Πανηγυράκι Αγίου Γεωργίου

22 – 25 Απριλίου 2017

Δυο λόγια για τη συμμετοχή μας με τοπική ενδυμασία στη λιτάνευση της εικόνας...

Με ευλάβεια και λαμπρότητα γιορτάζουμε σύμφωνα με την παράδοσή μας κάθε χρόνο τη γιορτή του Πολιούχου μας Αφέντη Αϊ Γιώργη, το ξακουστό Πανηγυράκι.

Είναι γνωστό ότι οι συμμετέχοντες στη λιτάνευση της Ιερής Εικόνας του Προστάτη μας Αγίου Γεωργίου ολοένα και αυξάνονται, γεγονός που χαροποιεί όλους μας! Αυτό όμως έχει ως αποτέλεσμα να αυξάνει και το μήκος της πομπής, η οποία διακρίνεται για το κλίμα κατάνυξης που δημιουργείται από τη διάταξη κατά ζυγούς, αφήνοντας το δρόμο ανοικτό σε απόδοση τιμής στην Ιερή Εικόνα του Αγίου Γεωργίου που ακολουθεί.

Η φροντίδα για τη διατήρηση της απαιτούμενης ευπρέπειας και σοβαρότητας, κατά τη λιτάνευση, είναι υπόθεση όλων μας. Υποχρέωσή μας, λοιπόν, είναι να συνδράμουμε το έργο των υπευθύνων, συνεργαζόμενοι μαζί τους και παράλληλα υποδείχοντας και στους ξένους προσκυνητές την απαιτούμενη τάξη κατά τη λιτάνευση.

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία σας και σας παρακαλούμε να συμβάλετε ο καθένας ξεχωριστά, ώστε να τηρηθούν οι παρακάτω απλοί κανόνες:

1. Είναι σημαντικό να βρίσκεστε στον προαύλιο χώρο τουλάχιστον μια ώρα πριν την έναρξη της λιτανείας.
2. Φροντίστε πάντοτε καθ' όλη τη διάρκεια της λιτανείας, ώστε να τηρηθεί από όλους τους συμμετέχοντες η θρησκευτική μας παράδοση.
3. Καθήκον όλων μας είναι να μην εγκαταλείψουμε την Ιερή Εικόνα και να τη συνοδεύσουμε ως την είσοδό της και πάλι στο Ναό!

Αποφύγετε:

1. Τη συνομιλία με τους γύρω σας.
2. Την αλλαγή θέσης από τη μια πλευρά του ζυγού στην άλλη.
3. Τις άσκοπες στάσεις για λήψη φωτογραφιών.
4. Τη χρήση κινητών τηλεφώνων.
5. Το κάπνισμα, μάρσιμα τσίγλας, κλπ.
6. Άλλες συμπεριφορές που δεν εναρμονίζονται με την απαιτούμενη ευπρέπεια.

Υπενθυμίζουμε ότι και φέτος δεν θα γίνει στάση για δέηση στο Μνημείο των Ηρώων παρά μόνο στον Ιερό Ναό Εισοδίων της Θεοτόκου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Λαός, Παράδοση, λαϊκός πολιτισμός

Κριτική θεώρηση

Λαός. Η «βιογραφία» μιας πολύσημης λέξης. Κριτική θεώρηση

- Λαός: «Ένα σύνολο, που δεν μεταφέρει απλά την παράδοση και καταναλώνει τα πολιτιστικά προϊόντα με παθητικό τρόπο, αλλά αποτελείται από ενεργά υποκείμενα που διαλέγονται και αλληλοεπιδρούν, δημιουργούν πολιτισμό και αναπαράγουν δημιουργικά, αρκετές φορές, την παράδοση» (Ποτηρόπουλος 2018)

Λαός. Η «βιογραφία» μιας πολύσημης λέξης. Κριτική θεώρηση

- Η καθημερινή χρήση και κοινωνική ιστορία της λέξης
- Ο λαός στις νεότερες ιστορικές περιόδους του πολιτισμού. Η «ανακάλυψη» του λαού: α) Διαφωτισμός β) Ρομαντισμός
- Ο λαός ως αναλυτική κατηγορία στις πολιτισμικές επιστήμες στην Ευρώπη
- Ο λαός ως αναλυτική κατηγορία στις πολιτισμικές επιστήμες στην Ελλάδα
- Ο λαός σήμερα

Λαός. Η «βιογραφία» μιας πολύσημης λέξης. Κριτική θεώρηση

- «είναι ανάγκη ο λαογράφος να στραφή και προς την κύρια πηγή, τον λαόν... Ο λαός είναι η ζωντανή πηγή, ο δημιουργός και φορέας του λαϊκού πολιτισμού» (Κυριακίδης 1965: 31)
- Ο «λαός» της λαογραφίας με τα χαρακτηριστικά που του είχαν αποδοθεί είναι πλέον δυσδιάκριτος (Ντάτση 2010)
- Who are the folk? Among others, we are! (Ποιος είναι ο λαός [της Λαογραφίας]; Μεταξύ άλλων εμείς!) (Dundes, 1980: 19)

Ευαγγελία Ντάτση:

Ο «λαός» της Λαογραφίας ως «Εθνικής επιστήμης»:

- πολιτισμικός διϊσμός: φτωχός ή κοινός λαός
 - Λαός και φυλή, έθνος, εθνότητα
- «Λαογραφικός» λαός: φορέας της συλλογικής μνήμης του παρελθόντος και του προφορικού πολιτισμού
- Λαός της λαογραφίας και έθνος-εθνική ιδεολογία, αποσύνδεση από κοινωνικές διαφοροποιήσεις
- Κράτος και έθνος: διασφάλιση κοινωνικής συνοχής και ομοιογένειας.
 - Έθνος: λαός με ενιαία εθνική και κοινωνική συνείδηση.

Ευαγγελία Ντάτση:

Ο «λαός» της Λαογραφίας ως «Εθνικής επιστήμης»
Κριτική προσέγγιση:

- παραγνώριση της πολιτισμικής ετερογένειας,
- κοινωνικές τάξεις και κοινωνικές αντιθέσεις
- παραγνώριση των κοινωνικών διαφορών και των οικονομικών ανισοτήτων
- Αστικός λαϊκός πολιτισμός, αστική λαογραφία. Ο «νέος» λαός της λαογραφίας, η νέα προσπάθεια αναζήτησης διασφάλιση κοινωνικής συνοχής και ομοιογένειας

Λαϊκός πολιτισμός

Ο λαϊκός πολιτισμός ως αναλυτική κατηγορία στις
πολιτισμικές επιστήμες

- Λαϊκός πολιτισμός ή παραδοσιακός πολιτισμός
- Λαϊκός πολιτισμός ή παράδοση
- Λαϊκός και λαός, λαϊκός και εθνικός: αμφισημίες
- Λαϊκός και λόγιος πολιτισμός
- Λαϊκό και popular
- Λαϊκός πολιτισμός και ιστορία
- Ο λαϊκός πολιτισμός στην Ελλάδα: επιστημονικές προσεγγίσεις και κρατικές πολιτικές

Παράδοση - Νεωτερικότητα.

- Ορισμοί
- Προκαπιταλιστικοί σχηματισμοί: οικονομικο-κοινωνικά γνωρίσματα
- Βιομηχανική επανάσταση και νεωτερικότητα
- Από την κοινότητα στην κοινωνία
- Η «απομάγευση» του κόσμου: Λαϊκό – λόγιο

Παράδοση - Νεωτερικότητα.

☞ Το παρελθόν στο παρόν

- Εκφάνσεις της παράδοσης στο παρόν
- Η ιστορική διάσταση της παράδοσης: Η παράδοση ως μνήμη
- Η παράδοση ως δυναμική σύζευξη: συνέχεια και ανανέωση, συντήρηση και καινοτομία

Χρήσεις και καταχρήσεις της παράδοσης

- Η παράδοση ως «ιδεολογικός και ιδεολογικοποιητικός μηχανισμός»
- Παράδοση και φολκλορισμός. Το ζήτημα του φολκλορισμού και η ακύρωση του «λαογραφικού κανόνα»
- Φολκλορισμός και αυθεντικότητα
- Εκδοχές του φολκλορισμού

Αναφερόμενα βιβλία και άρθρα

- Λουκάτος, Δ. (1977), *Εισαγωγή στην Ελληνική Λαογραφία*, Αθήνα: Μ.Ι.Ε.Τ
- Dundes, A. (2003), «Modern Greek Folkloristics: An Outsider's View», *Λαογραφία*, 39 (1998-2003), σσ. 55-74.
- Κυριακίδου-Νέστορος, Ά. (1978), *Η Θεωρία της Ελληνικής Λαογραφίας: Κριτική Ανάλυση*, Αθήνα: Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας Σχολή Μωραΐτη.
- Κυριακίδου-Νέστορος, Ά. (1993), *Λαογραφικά Μελετήματα II*, επιμ. Ν. Σκουτέρη-Διδασκάλου, Κ. Ντελόπουλος, Μ. Καΐρη, Αθήνα: Πορεία.

Αναφερόμενα βιβλία και άρθρα

- Μερακλής, Μ. (1984), *Ελληνική λαογραφία: Α. Κοινωνική συγκρότηση*, (1986) Β. *Ήθη και έθιμα*, (1992) Γ. *Λαϊκή τέχνη*, Αθήνα: Οδυσσέας.
- Νιτσιάκος, Β. (2014), *Προσανατολισμοί*, Αθήνα: Κριτική (2η έκδοση).
- Νιτσιάκος, Β. (2015), *Πεκλάρι: Μικρή οικονομία μικρής κλίμακας*, Αθήνα: Ίσνάφι.
- Σκουτέρη-Διδασκάλου, Ε. (1997), «Η λαογραφική έρευνα στην “επανάστροφή” του αιώνα». Προβληματισμοί, κατευθύνσεις και προοπτικές», *Ο Πολίτης*, 33, σσ. 32-37.

Αναφερόμενα βιβλία και άρθρα

- Skouteri-Didaskalou, E. (1992), «Everyday Culture in 19th-20th century Northern Greece. Social Practices and Historical Discourses (Towards a Meta-Folklore?)» στο K. Roth (επιμ.), *Die Volkskultur Sudosteuropas in der Modern – Southeast European Folk Culture in the Modern Era*, München: Südosteuropa-Gesellschaft, σσ. 29-58.
- Μπάδα, Κ. (2004), *Ο κόσμος της εργασίας: οι ψαράδες της λιμνοθάλασσας του Μεσολογγίου – Αιτωλικού*, Αθήνα: Πλέθρον.
- Μπάδα, Κ. (2010), *Καθημερινή ζωή και υλικός πολιτισμός των νεοελλήνων (18ος-20ός αι.)*, Αθήνα: Κριτική.

Αναφερόμενα βιβλία και άρθρα

- Ρόκου, Β. (2005), *Η παραδοσιακή κοινωνία. Από τη μεγάλη συνέχεια στη μακρά διάρκεια*, Αθήνα: Ταξιδευτής.
- Ρόκου, Β. (2007), *Ορεινές κοινωνίες κατά την περίοδο της οθωμανικής κυριαρχίας στα Βαλκάνια: Το Μέτσοβο της κτηνοτροφίας από τον 17^ο έως τον 20^ό αιώνα*, Θεσσαλονίκη: Ερωδιός.
- Ντάτση, Ε. (1990), «Ο “λαός” της λαογραφίας», *Ο Πολίτης*, 108, σσ. 50- 57.
- Ντάτση, Ε. (2010), «Τι απέγιναν οι “φτωχοί πολίτες” του σωκρατικού Ευθύδημου;», *Ουτοπία*, 90, σσ. 57-72.

Αναφερόμενα βιβλία και άρθρα

- Ποτηρόπουλος, Π. (2018), «Πεδία προσανατολισμού μιας κριτικής λαογραφίας», στο Β. Νιτσιάκος, Π. Ποτηρόπουλος, (επιμ.), *Λαογραφία και Ανθρωπολογία*, Αθήνα: εκδόσεις Ι. Σιδέρης, σσ. 29-73.
- Ποτηρόπουλος Π. (2022), «Η κληρονομία του πανηγυριού: πρακτικές επιτέλεσης, συμβολισμοί και συλλογική μνήμη στο “Πανηγυράκι” της Αράχωβας», στο Γ. Δρίνης, Β. Νιτσιάκος και Π. Ποτηρόπουλος (επιμ.), *Πολιτιστικές Κληρονομίες, Νέες Αναγνώσεις - Κριτικές Προσεγγίσεις*, Ars Nova, Αθήνα 2022, σελ. 227-252.
- Γ. Δρίνης, Β. Νιτσιάκος και Π. Ποτηρόπουλος (επιμ.), *Πολιτιστικές Κληρονομίες, Νέες Αναγνώσεις - Κριτικές Προσεγγίσεις*, Ars Nova, Αθήνα 2022.